

Sesijas dokuments

B9-0219/2023 }
B9-0220/2023 }
B9-0221/2023 }
B9-0222/2023 }
B9-0223/2023 } RC1

19.4.2023

KOPĪGS REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts saskaņā ar Reglamenta 132. panta 2. un 4. punktu

nolūkā aizstāt šādus rezolūcijas priekšlikumus:

B9-0219/2023 (The Left)
B9-0220/2023 (Verts/ALE)
B9-0221/2023 (PPE)
B9-0222/2023 (S&D)
B9-0223/2023 (Renew)

par vispārēju homoseksualitātes dekriminalizāciju, ņemot vērā neseno notikumu attīstību Ugandā (2023/2643(RSP))

Maria Walsh, Frances Fitzgerald, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Tomas Tobé, Henna Virkkunen

PPE grupas vārdā

Pedro Marques, Karsten Lucke, Evin Incir, Marc Angel, Thijs Reuten

S&D grupas vārdā

Pierre Karleskind, Abir Al-Sahlani, Petras Auštrevičius, Izaskun Bilbao Barandica, Sylvie Brunet, Olivier Chastel, Catherine Chabaud, Asger

RC\1277085LV.docx

PE744.145v01-00 }
PE744.146v01-00 }
PE744.147v01-00 }
PE744.148v01-00 }
PE744.149v01-00 } RC1

Christensen, Ilana Cicurel, Katalin Cseh, Charles Goerens, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Svenja Hahn, Karin Karlsbro, Ilhan Kyuchyuk, Moritz Körner, Karen Melchior, Jan-Christoph Oetjen, Urmas Paet, Frédérique Ries, Catharina Rinzema, María Soraya Rodríguez Ramos, Ramona Strugariu, Irène Tolleret, Dragoș Tudorache, Emma Wiesner, Hilde Vautmans, Salima Yenbou

grupas “Renew” vārdā

Kim Van Sparrentak

Verts/ALE grupas vārdā

Malin Björk

grupas “The Left” vārdā

Fabio Massimo Castaldo, Assita Kanko

**Eiropas Parlamenta rezolūcija par vispārēju homoseksualitātes dekriminalizāciju,
ņemot vērā neseno notikumu attīstību Ugandā
(2023/2643(RSP))**

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,
- ņemot vērā Āfrikas Cilvēktiesību un tautu tiesību hartu,
- ņemot vērā Amerikas Cilvēktiesību konvenciju,
- ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību konvenciju,
- ņemot vērā Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām,
- ņemot vērā rezolūciju par aizsardzību pret vardarbību un citiem cilvēktiesību pārkāpumiem pret personām to patiesās vai tām piedēvētās seksuālās orientācijas vai dzimiskās identitātes dēļ, kas pieņemta Āfrikas Cilvēktiesību un tautu tiesību komisijas 55. kārtējā sesijā, kura norisinājās no 2014. gada 28. aprīļa līdz 12. maijam Luandā (Angola),
- ņemot vērā ANO Cilvēktiesību padomē 2011. gada 22. martā parakstīto 85 valstu kopīgo paziņojumu par seksuālās orientācijas un dzimiskās identitātes dēļ izdarītu vardarbības aktu un saistīto cilvēktiesību pārkāpumu izbeigšanu,
- ņemot vērā Jogjakartas principus par starptautisko cilvēktiesību piemērošanu attiecībā uz seksuālo orientāciju un dzimisko identitāti,
- ņemot vērā neatkarīgā eksperta jautājumos par aizsardzību pret vardarbību un diskrimināciju seksuālās orientācijas un dzimiskās identitātes dēļ 2018. gada 11. maija ziņojumu,
- ņemot vērā ANO *LGBTIQ* jautājumu pamatgrupas darbu, jo īpaši tās 2023. gada 19. marta paziņojumu, kurā ANO Drošības padome tiek aicināta savās starptautiskā miera un drošības pilnvarās labāk integrēt *LGBTIQ* cilvēktiesību jautājumus,
- ņemot vērā ANO rezolūciju Nr. 70/1 “Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam” (Programma 2030. gadam), kura pieņemta ANO Ilgtspējīgas attīstības samitā 2015. gada 25. septembrī Ņujorkā un ar kuru nosaka ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM),
- ņemot vērā ANO Sieviešu diskriminācijas izskaušanas komitejas (*CEDAW*) 2022. gada nolēmumu lietā *Rosanna Flamer-Caldera* pret *Šrilanku*,
- ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2020. gada 25. marta kopīgo paziņojumu “ES Rīcības plāns cilvēktiesību un demokrātijas jomā (2020–2024)” (JOIN(2020)0005),

- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 12. novembra paziņojumu “Savienība, kurā valda līdztiesība: *LGBTIQ* līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam” (COM(2020)0698),
 - ņemot vērā 2000. gada Partnerattiecību nolīgumu starp Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu grupas locekļiem un ES (Kotonū nolīgums) un tajā iekļautās cilvēktiesību klauzulas un paredzētās saistības, jo īpaši 8. panta 4. punktu, 9. pantu, 31.a panta e) punktu un 96. pantu, kā arī 65. pantu,
 - ņemot vērā 2013. gada 24. jūnijā pieņemtās ES pamatnostādnes lesbiešu, geju, biseksuāļu, transpersonu un interseksuāļu (*LGBTIQ*) visu cilvēktiesību veicināšanai un aizsardzībai,
 - ņemot vērā 2013. gada 12. aprīlī pieņemtās ES pamatnostādnes par nāvessodu,
 - ņemot vērā 2019. gada 18. martā pieņemtās ES cilvēktiesību pamatnostādnes par nediskriminēšanu ārējā darbībā,
 - ņemot vērā Padomes Regulu (ES) 2020/1998 (2020. gada 7. decembris) par ierobežojošiem pasākumiem pret nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem un aizskārumiem¹,
 - ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību (LES), jo īpaši tā 21. un 26. pantu,
 - ņemot vērā 2023. gada 6. martā pieņemto Eiropas Ārējās darbības dienesta iekļaušanas un daudzveidības programmu 2023.–2025. gadam,
 - ņemot vērā Ugandas 2023. gada 21. marta likumprojektu par homoseksualitātes apkarošanu,
 - ņemot vērā Ugandas 1995. gada konstitūciju,
 - ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Ugandu,
 - ņemot vērā ANO ekspertu 2023. gada 29. marta paziņojumu, kurā nosodīti pret LGBT vērstie agresīvie tiesību akti Ugandā,
 - ņemot vērā ANO augstā cilvēktiesību komisāra *Volker Türk* 2023. gada 22. marta paziņojumu,
 - ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. un 4. punktu,
- A. tā kā visi cilvēki piedzimst brīvi un vienlīdzīgi cieņā un tiesībās;
- B. tā kā Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā ir apstiprināta visu cilvēku neatņemama cieņa un vienlīdzīgas tiesības bez jebkādas atšķirības, tostarp neatņemamas tiesības uz dzīvību, brīvību, personisko drošību un aizsardzību pret diskrimināciju, brīvību no

¹ OV L 410I, 7.12.2020., 1. lpp.
RC\1277085LV.docx

patvaļīgu apcietināšanas vai aizturēšanas un privātās dzīves neaizskaramību;

- C. tā kā daudzās senajās kultūrās, tostarp Āfrikas kultūrās, tradicionāli ir pastāvējušas dažādas seksualitātes un dzimiskās identitātes;
- D. tā kā Āfrikas Cilvēktiesību un tautu tiesību hartā ir noteikts, ka ikvienai personai ir tiesības bez jebkādas atšķirības izmantot šajā Hartā atzītās un garantētās tiesības un brīvības (2. pants), ka visi ir vienlīdzīgi likuma priekšā un ikvienai personai ir tiesības uz vienlīdzīgu tiesību aizsardzību (3. pants) un ka ikvienam cilvēkam ir tiesības uz savu dzīvību un personas neaizskaramību un nevienam nedrīkst patvaļīgi atņemt šīs tiesības (4. pants);
- E. tā kā Starptautiskajā paktā par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (*ICCPR*) tiesības uz dzīvību ir atzītas par cilvēka pamattiesībām un skaidri noteikts, ka nāvessodu nevajadzētu piemērot par nevardarbīgiem nodarījumiem vai par noziegumiem, ko izdarījušas personas, kuras pārkāpuma brīdī bijušas jaunākas par 18 gadiem; tā kā *ICCPR* aizliedz diskrimināciju seksuālās orientācijas vai dzimiskās identitātes dēļ un tā kā nāvessoda piespriešana par viendzimuma attiecībām pārkāpj šo principu;
- F. tā kā 61 valstī visā pasaulē — galvenokārt Āfrikā, Tuvajos Austrumos un Āzijā — likums paredz kriminālatbildību par homoseksualitāti un transpersonas identitāti; tā kā vēl divas citas valstis to *de facto* atzīst par krimināli sodāmu; tā kā Katarā, Saūda Arābijā, Afganistānā, Irānā, Jemenā, Somālijā, Apvienotajos Arābu Emirātos, Brunejā, Nigērijas ziemeļdaļā, Maurītijā un Pakistānā par abpusēji labprātīgām viendzimuma seksuālajām attiecībām ir paredzēts sodīt ar nāvessodu;
- G. tā kā ar tiesību aktiem, kas paredz kriminālatbildību par abpusēji labprātīgām viendzimuma seksuālām attiecībām, tiek pārkāptas pamattiesības un starptautiski aizsargātās cilvēktiesības;
- H. tā kā visā pasaulē notiek virzība uz homoseksualitātes un transpersonas identitātes dekriminalizāciju, jo to valstu skaits, kurās par abpusēji labprātīgām viendzimuma seksuālām attiecībām ir paredzēta kriminālatbildība, ir samazinājies no 113 valstīm 1990. gadā līdz 64 valstīm 2023. gadā; tā kā šo virzību veicina aizvien lielāka izpratne par to, ka likumi, ar ko paredz kriminālatbildību par homoseksualitāti un transpersonas identitāti, ir diskriminējoši un ar tiem tiek pārkāptas cilvēka pamattiesības un ka sabiedrības attīstība paredz vienlīdzīgu piekļuvi tiesībām; tā kā šī aizvien spēcīgākā dinamika ļauj cerēt, ka pasaule virzās uz taisnīgāku un vienlīdzīgāku nākotni, kurā visi cilvēki varēs brīvi izmantot savas tiesības, nebaudoties no diskriminācijas vai vajāšanas;
- I. tā kā 2023. gada aprīlī Kuka Salas, grozot savu Likumu par noziegumiem, kļuva par līdz šim pēdējo valsti, kas dekriminalizējusi homoseksualitāti; tā kā 2023. gada sākumā Singapūra, grozot savu Krimināllikumu, dekriminalizēja “nepiedienīgus aktus vīriešu starpā”;
- J. tā kā vairākos nesenos gadījumos abpusēji labprātīgu viendzimuma attiecību dekriminalizācija ir panākta ar tiesas nolēmumiem, piemēram, Barbadosas Augstās tiesas 2022. gada decembra mutiski pasludināto nolēmumu un Austrumkarību

Augstākās tiesas 2022. gada augusta nolēmumu;

- K. tā kā Ugandas parlaments 2023. gada 21. martā pieņēma likumprojektu par homoseksualitātes apkarošānu (turpmāk "likumprojekts"); tā kā likumprojektā ir ierosināts piemērot nāvessodu par "smagu homoseksualitātes noziegumu", mūža ieslodzījumu par "homoseksualitātes noziegumu", cietumsodu līdz 14 gadiem par "homoseksualitātes nozieguma mēģinājumu" un cietumsodu līdz 20 gadiem par "homoseksualitātes veicināšanu"; tā kā pēdējais paredz *LGBTIQ* jautājumu pilnīgu cenzūru, tostarp attiecībā uz pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas veic cilvēktiesību aizstāvības un veselības aprūpes darbu; tā kā šis tiesību akts ir pretrunā Ugandas konstitucionālajiem noteikumiem, kas paredz vienlīdzību un nediskriminēšanu visiem;
- L. tā kā jau 2009., 2012., 2013. un 2014. gadā tika ierosināti līdzīgi likumprojekti, ar kuriem aizliedz veicināt homoseksualitāti un homoseksuālus aktus, un tas norāda uz tendenci sistemātiski vainot *LGBTIQ*; tā kā politiķiem un šīs valsts un ārvalstu reliģiskajiem līderiem ir bijusi galvenā loma naidīgas retorikas kurināšanā pret *LGBTIQ* Ugandā; tā kā pēc likumprojekta pieņemšanas jau ir novērots verbālās un fiziskās vardarbības pieaugums;
- M. tā kā prezidents *Y. Museveni* ir sniedzis musinošus paziņojumus; tā kā viņš likumprojektu vēl nav izsludinājis;
- N. tā kā 2023. gada februārī vien Ugandā vairāk nekā 110 LGBT personas ziņoja par incidentiem, tostarp arestiem, seksuālu vardarbību, izlikšanu no mājokļa un publisku izģērbšanu;
- O. tā kā Uganda kopš 1995. gada ir *ICCPR* puse;
- P. tā kā ES ir lielākā Ugandas attīstības sadarbības partnere; tā kā ES daudzgadu indikatīvās programmas Ugandai 2021.–2024. gadam kopējais budžets ir 375 miljoni EUR;
- Q. tā kā jaunais ES globālais cilvēktiesību sankciju režīms ES Rīcības plānā cilvēktiesību un demokrātijas jomā ļauj ES vērsties pret nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem un aizskārumiem visā pasaulē neatkarīgi no tā, kur tie notiek, tostarp pret patvaļīgām slepkavībām un necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu;
- R. tā kā situācija Ugandā ir negatīvi ietekmējusi plašāku reģionu, proti, līdzīgi likumprojekti ir iesniegti arī Kenijā, Nigērā un Tanzānijā;
- S. tā kā visas ES dalībvalstis ir atkārtoti paudušas nelokāmu nostāju pret nāvessodu jebkurā laikā un jebkādos apstākļos, uzskatot to par necilvēcīgu un pazemojošu rīcību, kas aizskar cilvēka cieņu; tā kā dalībvalstis ir apņēmušās nepagurstoši iestāties par pilnīgu nāvessoda atcelšanu;
- T. tā kā visas ES dalībvalstis ir nepārprotami nosodījušas diskriminējošus tiesību aktus, rīcībpolitikas un praksi, tostarp kriminālbildības noteikšanu par abpusēji labprātīgām

pilngadīgu personu viendzimuma attiecībām vai par transpersonas identitāti; tā kā dalībvalstis ir aicinājušas ES strādāt pie tā, lai panāktu, ka tiek dekriminalizēta homoseksualitāte un transpersonas identitāte; tā kā Parlaments vairākkārt ir aicinājis trešās valstis virzīties uz dekriminalizāciju šajā jautājumā, lai nodrošinātu visu *LGBTIQ+* visu cilvēktiesību nedalāmību un īstenošanu;

- U. tā kā LES 21. pantā ir noteikts, ka Savienības “starptautiskās darbības virzītājspēks ir principi, kuri ir iedvesmojuši tās izveidi, attīstību un paplašināšanos”, jo īpaši “demokrātija, tiesiskums, universāls un nedalāms cilvēktiesību un pamatbrīvību princips, cilvēka cieņas neaizskaramība, vienlīdzības un solidaritātes princips, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu un starptautisko tiesību ievērošana”;
- V. tā kā ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas mērķis ir attīstīt un nostiprināt demokrātiju un tiesiskumu, kā arī cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu;
- W. tā kā Eiropas Konsenss par attīstību paredz, ka ES un tās dalībvalstīm attīstības sadarbības jomā ir jāīsteno cilvēktiesībās balstīta pieeja, kas aptver visas cilvēktiesības;
- X. tā kā ES shēma “Viss, izņemot ieročus” atceļ tarifus un kvotas visu preču importam (izņemot ieročus un munīciju), kas ES nonāk no vismazāk attīstītajām valstīm; tā kā ES var atcelt shēmā paredzētās preferences, ja tiek būtiski un sistemātiski pārkāpti principi, kas noteikti starptautiskajās konvencijās par pamata cilvēktiesībām un darba tiesībām, piemēram, tiek sistēmiski pārkāptas cilvēktiesības,

Nesenie notikumi Ugandā

1. visstingrākajā veidā nosoda Ugandas parlamenta 2023. gada 21. martā pieņemto likumprojektu, ar ko palielina sodus un paplašina to Ugandas tiesību aktu darbības jomu, kuri nosaka kriminālatbildību par homoseksualitāti un transpersonas identitāti; uzskata, ka tā pieņemšana ir klajš Ugandas konstitūcijas un to Ugandas starptautisko saistību pārkāpums, kuras izriet no Āfrikas hartas un ANO starptautisko tiesību arhitektūras, piemēram, Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas, *ICCPR* un ANO Statūtiem; uzsver, ka tas ir pretrunā arī valsts politiskajām saistībām ilgtspējīgas attīstības jomā, jo īpaši 3., 5., 10 un 16. IAM, un aktīvi pakļauj smagam riskam cilvēku tiesības, veselību un drošību;
2. pauž satraukumu par to, ka tikai 2 no 389 likumdevējiem balsoja pret likumprojektu; pauž nožēlu par komentāriem, ko izteicis prezidents *Y. Museveni*, kurš ir vēl vairāk veicinājis naidīgu retoriku pret *LGBTIQ*; pauž bažas par lielo skaitu politiķu, reliģisko līderu un mediju pārstāvju, kuri ir kūdījuši uz naidu; uzskata, ka tas, ka Ugandas politisko aprindu vairākums vaino *LGBTIQ*, ir nopietns pavērsiens, kas ietekmē demokrātijas principus, tiesiskumu un starptautiski atzītu cilvēktiesību ievērošanu; uzskata, ka šā likumprojekta izsludināšana neizbēgami radītu spriedzi ES un Ugandas attiecībās un liktu ES pārorientēt savas prioritātes;
3. atgādina Ugandas valdībai par tās saistībām saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un Kotonū nolīgumu, kas prasa ievērot vispārējās cilvēktiesības un pamatbrīvības;

4. pauž atbalstu un apbrīnu tiem Ugandas parlamentāriešiem un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem, kuriem bijusi drosmē iestāties pret likumprojektu un paust savu nostāju publiski;
5. uzskata, ka situācija ir tik nopietna, ka iestādēm būtu jāpauž pēc iespējas stingrāka atbilde un ir vajadzīga reakcija augstākajā ES diplomātijas līmenī;
6. atgādina, ka šis likumprojekts ir tikai pēdējais Ugandas solis bīstamajā ceļā, ko tā mēro jau vairākus gadus, un tas ir pieņemts laikā, kad pieaug politiķu, reliģisko līderu un citu nozīmīgu Ugandas sabiedrības pārstāvju homofobiskā retorika, tiek izdarīts aizvien lielāks spiediens uz pilsonisko sabiedrību, kā arī aizvien vairāk izskan valsts atbalstīta naida runa pret *LGBTIQ*, ar kuru tiek kūdīts uz naidu un vardarbību; nosoda šo fanātismu, aizspriedumus un diskrimināciju 21. gadsimtā;
7. turklāt atgādina, ka Ugandā ir plaši izplatīta seksuāla vardarbība pret sievietēm un meitenēm un ka pastāv korelācija starp naidu un vardarbību, kas vērsta pret *LGBTIQ* cilvēkiem, vardarbību pret sievietēm un dzimumu līdztiesības trūkumu;
8. atgādina, ka Uganda ir bijusi vadošā valsts cīņā pret HIV un ar to saistīto stigmatizāciju; atgādina, ka 2021. gadā HIV izplatība starp vīriešiem, kuriem ir dzimumattiecības ar sava dzimuma pārstāvjiem, bija 12,7 %; ar bažām atzīmē, ka šis izplatības rādītājs ir ievērojami augstāks nekā heteroseksuāliem vīriešiem un pārsniedz valsts vidējo rādītāju; uzsver, ka likumu nedrīkst izmantot, lai Ugandas iedzīvotājiem liegtu tiesības uz pakalpojumiem, kas saistīti ar HIV infekciju, un attiecīgiem medikamentiem, un aicina valdību nodrošināt labāku piekļuvi tiem; norāda uz *UNAIDS* programmas sniegtajiem neapstrīdamajiem pierādījumiem, ka tiesību akti par kriminālatbildības noteikšanu liek kopienām atteikties no dzīvības glābšanas pakalpojumiem;
9. pauž dziļu nožēlu un nosoda Ugandas Nacionālā nevalstisko organizāciju biroja 2022. gada 5. augusta lēmumu slēgt valsts vadošo *LGBTIQ* tiesību aizsardzības organizāciju “Ugandas seksuālās minoritātes”; pauž stingru atbalstu šīs organizācijas dibinātājam un vadītājam *Frank Mugisha*, kurš savu dzīvi ir veltījis cīņai par *LGBTIQ* tiesībām Ugandā;

Dekriminalizācijas situācija pasaulē

10. nepārprotami nosoda visus tiesību aktus, praksi un oficiālās nostājas, ar kurām paredz kriminālatbildības noteikšanu par homoseksualitāti un transpersonas identitāti;
11. uzskata, ka šādi tiesību akti ir pilnīgā pretrunā ar starptautiskajām cilvēktiesībām un pārkāpj *LGBTIQ* personu cilvēktiesības, tostarp tiesības uz dzīvību, privātumu, brīvību, drošību, veselību un vārda brīvību, kā arī miermīlīgu pulcēšanās un biedrošanās brīvību; uzskata, ka kriminālatbildības noteikšana par homoseksualitāti un transpersonas identitāti rada aparteīda situāciju, jo, neatkarīgi no paredzētajiem sodiem, daļai iedzīvotāju tiek liegta valsts un likumu aizsardzība;
12. uzstāj, ka kriminālatbildības noteikšana par homoseksualitāti un transpersonas identitāti, nosakot tās par nelikumīgām, padara *LGBTIQ* cilvēkus par mērķi, palielina risku, ka

viņus var šantažēt varas iestādes vai citi cilvēki, un veicina naida runu, naida noziegumus un diskrimināciju pret viņiem;

13. atgādina par riskiem veselībai, ko rada kriminālatbildības noteikšana par homoseksualitāti un transpersonas identitāti, jo šādas atbildības noteikšana kavē kopienā balstītu veselības politiku un liedz *LGBTIQ* cilvēkiem piekļūt uzticamai informācijai par viņu veselību, jo īpaši par viņu HIV statusu un ar to saistīto profilaksi, skrīningu, izsekošanu un ārstēšanu;
14. atkārtoti pauž stingru nostāju pret nāvessodu vienmēr un visos apstākļos; uzskata, ka tā ir necilvēcīga un pazemojoša rīcība, kas ir pretrunā cilvēka cieņai;
15. atzinīgi vērtē pozitīvo starptautisko tendenci homoseksualitātes dekriminalizācijas jomā — pēdējos 30 gados tiesību reformu ir veikušas 49 ANO dalībvalstis, jo īpaši Mozambika 2015. gadā, Beliza un Seišelas 2016. gadā, Trinidāda un Tobāgo un Indija 2018. gadā, Botsvāna 2019. gadā, Gabona 2020. gadā, Angola un Butāna 2021. gadā, Antigva un Barbuda, Singapūra un Barbadosa 2022. gadā un Kuka salas 2023. gadā; tomēr atgādina, ka ir arī tādas valstis kā Čada, Bruneja, Nigērija un, visbeidzot, Uganda, kurās ir padarīti stingrāki vai no jauna ieviesti tiesību akti, kas paredz kriminālatbildību par viendzimuma attiecībām, un tas uzsver nepieciešamību pēc vispārējas kustības, kas iestājas par dekriminalizāciju; atgādina par precedentiem, kad ANO struktūras ir nodrošinājušas tiesisko aizsardzību pret kriminālatbildības noteikšanu, piemēram, Cilvēktiesību padome 1994. gadā lietā *Toonen pret Austrāliju* un *CEDAW* 2022. gadā lietā *Rosanna Flamer-Caldera pret Šrilanku*;
16. atgādina, ka par IAM veicināšanu ir atbildīgas 193 ANO dalībvalstis, kas tos ir parakstījušas, tostarp Uganda, un ka tām ir jāīsteno mērķis “nevienu neatstāt novārtā”; atzīst nesaraucamo saikni starp *LGBTIQ* personu cilvēktiesību ievērošanu un IAM un norāda, ka jebkāda diskriminējoša prakse, jo īpaši tāda, kas paredz nāvessodu, ir pilnīgā pretrunā šiem mērķiem;
17. atspēko dažu politisko un reliģisko līderu attīstīto vēstījumu, ka homoseksualitāte un transpersonas identitāte ir Rietumu koncepti; atgādina, ka lielākā daļa tiesību aktu, kas pasaulē paredz kriminālatbildību par homoseksualitāti un transpersonas identitāti, ir balstīti uz Rietumu kolonizējošo varu tiesību aktiem; pauž nožēlu par to, ka Ugandā aktīvi darbojas ārzemju, tostarp Eiropā bāzēti, dalībnieki, kas izplata pret *LGBTIQ* vērstu propagandu;
18. noraida apgalvojumu, ka homoseksualitātes un transpersonas identitātes dekriminalizācija būtu pretrunā reliģiskajiem pamatprincipiem vai kavētu reliģijas brīvību; šajā sakarā atzinīgi vērtē pāvesta 2023. gada 24. janvāra paziņojumus, kuros viņš apliecināja, ka likumi, kas paredz kriminālatbildību par homoseksualitāti un transpersonas identitāti, ir netaisnīgi un ka homoseksualitāte nav noziegums;
19. pauž bažas par pašreizējām globālajām kustībām, kas vērstas pret tiesībām, dzimtes konceptu un *LGBTIQ* cilvēkiem, kuras virza daži politiskie un reliģiskie līderi pasaulē, tostarp ES; uzskata, ka šīs kustības būtiski kavē centienus panākt homoseksualitātes un transpersonas identitātes vispārēju dekriminalizāciju, jo tās leģitimizē retoriku, kas

apgalvo, ka *LGBTIQ* cilvēki ir ideoloģija, nevis cilvēciskas būtnes; stingri nosoda šādas retorikas izplatīšanu, ko veic daži ietekmīgi politiskie līderi un ES valdības;

20. pauž bažas par to, ka dažās valstīs tiek pieņemti tā sauktie pret gejiem vērstie propagandas likumi, kas veicina neiecietības un diskriminācijas kultūru, un pauž satraukumu par to, ka šādi likumi var radīt blakusefektus citās valstīs, paverot ceļu vēl bargāku pasākumu pieņemšanai, piemēram, kriminālatbildības noteikšanai par viendzimuma seksuālajām attiecībām un citiem seksuālās orientācijas, dzimtiskās identitātes un izpausmes, kā arī dzimuma īpašību aspektiem; atzīmē jaunāko pētījumu liecināto, ka daudzās ES dalībvalstīs aizvien populārākas kļūst sazvērēstības teorijas un dezinformācija; pauž bažas par to, ka naidis, sazvērēstības un dezinformācija tiešsaistē izraisa vardarbību realitātē un cilvēkiem par to var būt jāmaksā ar dzīvību; pauž bažas par to, ka saskaņā ar Starptautiskās Lesbiešu, geju, biseksuāļu, transpersonu un interseksuāļu asociācijas pētījuma datiem² 2022. gads ir bijis visvardarbīgākais gads *LGBTIQ* kopienai naida runas un dezinformācijas dēļ;
21. pauž bažas par pieaugošo tendenci noteikt kriminālatbildību *LGBTIQ* cilvēkiem dažās Āfrikas daļās, piemēram, Ganā, Nigērā un Kenijā, kur ir ierosināti un valstu parlamentos tiek izskatīti likumprojekti, kas līdzīgi Ugandas likumprojektam, un par iespējamību, ka Ugandas likuma izsludināšanai būs būtiska ietekme uz šiem tiesību aktiem;
22. atzinīgi vērtē darbu, ko veic uz cilvēktiesībām orientētas vietējās pilsoniskās sabiedrības organizācijas visā pasaulē, kuras nenogurstoši strādā, lai aizsargātu un aizstāvētu *LGBTIQ* cilvēkus un cīnītos pret stigmatizāciju un aizspriedumiem, dažkārt riskējot ar savu biedru drošību; uzskata, ka dalībvalstīm un ES būtu jāatbalsta šīs pilsoniskās sabiedrības organizācijas un aktīvisti, tostarp finansiāli;
23. atgādina, ka lesbiešu, geju, biseksuāļu, transpersonu un interseksuāļu tiesību aizsardzība visā pasaulē ir ES prioritāte un ka homoseksualitātes un transpersonas identitātes vispārēja dekriminalizācija ir mērķis, kas ES būtu jāturpina īstenot tik ilgi, cik nepieciešams;

Aicinājums rīkoties

24. aicina vispārēji dekriminalizēt homoseksualitāti un transpersonas identitāti;
25. aicina uz vispārēju nāvessoda atcelšanu;
26. mudina 63 valstis, kas to vēl nav izdarījušas, ievērot starptautiskās tiesības un veikt visus nepieciešamos likumdošanas vai citus pasākumus, lai nodrošinātu, ka seksuālā orientācija un dzimtiskā identitāte vairs nav pamats kriminālsankcijām;
27. aicina Ugandas prezidentu *Yoweri Museveni* neizsludināt šo likumprojektu un kategoriski atteikties dot savu piekrišanu jebkādām līdzīgām iniciatīvām nākotnē, tādējādi atturot no turpmākiem mēģinājumiem šajā virzienā; mudina Ugandas varas

² <https://www.ilga-europe.org/report/annual-review-2023/>.

iestādes veicināt iecietības, pieņemšanas un cilvēktiesību ievērošanas principus un pārskatīt visus likumus, kas paredz kriminālatbildību par homoseksualitāti un transpersonas identitāti, jo īpaši saskaņā ar Kriminālkodeksa 145. un 146. pantu; aicina Ugandas iestādes izmeklēt visus ar likumprojekta pieņemšanu saistītos naida uzbrukumus personām un organizācijām, saukt pie atbildības un sodīt par tiem, un pārtraukt jebkādas represijas pret cilvēktiesību un *LGBTIQ* aizstāvībā iesaistītajām pilsoniskās sabiedrības organizācijām, piemēram, reidus un banku kontu bloķēšanu, jo šīm organizācijām ir izšķiroša nozīme kopienā balstītu pakalpojumu sniegšanā;

28. aicina Komisiju un Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) izmantot visus nepieciešamos diplomātiskos, juridiskos un finanšu līdzekļus, kas ir tā rīcībā, lai pārliecinātu Ugandas prezidentu atturēties no Ugandas parlamenta pieņemtā likumprojekta parakstīšanas; turklāt aicina ES dialogā ar Ugandas iestādēm pilnībā un efektīvi izmantot Kotonū nolīguma 8. pantā paredzēto politisko dialogu, kā arī ES Padomes instrumentu kopumu, lai veicinātu un aizsargātu lesbiešu, geju, biseksuāļu un transpersonu visu cilvēktiesību ievērošanu (LGBT instrumentu kopums), un tam pievienotās pamatnostādnes, lai palīdzētu veicināt cilvēktiesības Ugandā, dekriminalizēt homoseksualitāti, mazināt vardarbību un diskrimināciju un pasargāt LGBT personu cilvēktiesību aizstāvjus;
29. mudina ANO neatkarīgo ekspertu jautājumos par aizsardzību pret vardarbību un diskrimināciju seksuālās orientācijas un dzimtiskās identitātes dēļ ātri sazināties ar Ugandas Republikas prezidentu un parlamentu, *LGBTIQ* aktīvistiem un Ugandas iestādēm, lai iegūtu neierobežotu piekļuvi valstij;
30. gadījumā, ja Ugandas prezidents likumprojektu parakstīs:
 - aicina Komisiju apsvērt iespēju atcelt EBA preferences Ugandai saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 978/2012³ 19. pantu, jo tiek pieļauti nopietni un sistemātiski cilvēktiesību pārkāpumi;
 - aicina nekavējoties rīkoties saskaņā ar t. s. būtisko elementu klauzulu Kotonū nolīgumā;
 - aicina Komisijas priekšsēdētājas vietnieku/Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos (PV/AP) apsvērt iespēju piemērot ES globālo cilvēktiesību sankciju režīmu, jo tas tieši attiecas uz pārkāpumiem vai aizskārumiem, kuri paredzēti likumprojektā;
 - uzstāj, ka attiecībā uz Ugandu pieņemtie lēmumi un sankcijas prioritārā kārtā būtu jāvērs pret politiskajiem un reliģiskajiem līderiem, kuri ierosināja un atbalstīja likumprojektu, un jāietekmē to darbība; mudina Komisiju virzīt sadarbību un atbalstu Ugandas *LGBTIQ* personu un cilvēktiesību organizāciju stiprināšanai un aicina EĀDD, ES delegāciju Ugandā un dalībvalstu vēstniecības Ugandā ar

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 978/2012 (2012. gada 25. oktobris) par vispārējo tarifa preferenču sistēmas piemērošanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 732/2008 OV L 303, 31.10.2012., 1. lpp.

mērķtiecīgu *LGBTIQ* atbalsta paketi stiprināt kopienu locekļus, partnerus un sabiedrotos;

- aicina EĀDD pastiprināt centienus, lai saskaņā ar ES pamatnostādņēm par cilvēktiesību aizstāvjiem vajadzības gadījumā nodrošinātu Ugandas cilvēktiesību aizstāvjiem piekļuvi finansējumam, atbalstam, aizsardzībai, pārvietošanai, vīzām un patvērumam;
31. aicina Komisiju PV/AP uzraudzībā mobilizēt visas ES ārpolitikas jomas, lai īstenotu mērķi izveidot ES stratēģiju homoseksualitātes un transpersonas identitātes vispārējai dekriminalizācijai, kurā būtu iekļauti šādi pasākumi:
- izveidot plašu koalīciju, kurā būtu iesaistīti tie, kas vēlas atbalstīt šos centienus starptautiskajā sabiedrībā, galveno uzmanību pievēršot starptautiskiem instrumentiem, piemēram, ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcijām;
 - noteikt, ka dekriminalizācija ir prasība piekļuvei vispārējo preferenču shēmai, tostarp EBA sistēmai, un visu to valstu svīturošana no EBA saraksta, kuras turpina piemērot kriminālatbildību par abpusēji labprātīgām viendzimuma attiecībām;
 - apsvērt iespēju starptautiskajos partnerattiecību nolīgumos iekļaut klauzulu par neatkāpšanos no cilvēktiesību aizsardzības, ar kuru varētu apturēt partnerattiecības, tostarp to finansiālos aspektus, ja partnervalsts atkāpjas no cilvēktiesību aizsardzības, tostarp nosakot kriminālatbildību par homoseksualitāti vai transpersonas identitāti;
 - ES un Āfrikas Savienības augstākā līmeņa sanāksmēs, kā arī visās augstākā līmeņa sanāksmēs, kurās piedalās attiecīgās valstis, sistemātiski risināt jautājumu par viendzimuma seksuālo attiecību un dažādu dzimtiskās identitātes, kā arī dzimuma maiņas aprūpes dekriminalizāciju, turklāt šo jautājumu kā svarīgu izvirzīt turpmākajās diskusijās;
 - gaidāmajā demokrātijas aizsardzības tiesību aktu kopumā iekļaut pasākumus pret mijiedarbībā balstītām ieteikumu sistēmām sociālajos medijos, jo ir zināms, ka šīs sistēmas pastiprina naudu un dezinformāciju;
 - proaktīvi un sistemātiski sniegt ES ieguldījumu vispārējā regulārajā pārskatā par katru valsti, kurā homoseksualitāte un transpersonas identitāte joprojām ir krimināli sodāmas, un aicināt to valdības atcelt šādus tiesību aktus;
 - sniegt finansiālu atbalstu vietējām *LGBTIQ* un cilvēktiesību organizācijām valstīs, kurās homoseksualitāte un transpersonas identitāte ir krimināli sodāmas, un izveidot īpašu ES fondu, lai sniegtu finansiālu, tehnisku un juridisku palīdzību šīm organizācijām, kā arī juristiem, kas starptautiskajās tiesās apstrīd šos tiesību aktus;
 - iedvesmojoties no 2023. gada marta lēmuma par sankcijām, kuru pamatā ir seksuālā vardarbība un citi sieviešu tiesību pārkāpumi, izstrādāt sistemātiskāku kārtību ES globālo cilvēktiesību sankciju režīma iedarbināšanu pret personām un

strukturām, kas atbildīgas par vardarbības pret *LGBTIQ* personām uzturēšanu vai kūdīšanu uz to, jo īpaši valstīs, kurās joprojām ir spēkā un tiek piemēroti noteikumi par kriminālatbildības noteikšanu;

32. uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt drošus un likumīgus ES ceļus cilvēkiem, kuriem nepieciešama starptautiska aizsardzība, tostarp *LGBTIQ* cilvēkiem, kuri bēg no valstīm, kurās viņiem draud vajāšana seksuālās orientācijas, dzimtiskās identitātes un izpausmes, kā arī dzimuma īpašību aspektu dēļ;

o

o o

33. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, ES dalībvalstu valdībām un parlamentiem, ANO Augstajam komisāram cilvēktiesību jautājumos, Ugandas prezidentam, valdībai un parlamentam, kā arī to 63 citu valstu iestādēm, kurās homoseksualitāte un transpersonas identitāte joprojām ir krimināli sodāmas.